

Datum

2025-07-31

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-819

Yttrande

Till

Klimat- och
näringslivsdepartementet

**Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - En
skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt
sanktionssystem (SOU 2025:14)**

N2025/01042

Sammanfattning

Malmö ser positivt på förslagen som framförs i utredningen och delar problembeskrivningen. Miljöbrottslighet är ett allvarligt samhällsproblem som skadar förtroendet för rättsväsendet och tillsynsmyndigheterna, snedvrider konkurrensen och är en del av den kriminella ekonomin. En reformering av miljöstraffrätten är därav nödvändig och välkommen.

Malmö stad vill dock understryka vikten av en översyn av avgiftsnivåerna, så att dessa blir avskräckande och proportionerliga, om utredningens förslag med en bred sanktionsväxling ska få önskvärd effekt. Malmö stad vill även understryka behovet av vägledning och utarbetande av praxis för att det ska bli enhetliga bedömningar i landet, särskilt gällande möjlighet till nedsättning av miljöskaktionsavgifter och bedömning av lämplighetsprövning.

Yttrande

Malmö ser positivt på förslaget som helhet. Det är viktigt att stärka samhällets möjlighet att bekämpa, förebygga, upptäcka, utreda och lagföra miljöbrott och att sanktionssystemet blir mer effektivt och ändamålsenligt. Malmö stad ställer sig positiv till att det införs en miljöstrafflag, som ersätter 29 kapitlet i miljöbalken. Härtill är Malmö stad positiv till att signalvärdet med sådan lag inte ska underskattas. Föreslagna åtgärder bedöms väl avvägda och ger förhoppningsvis avsedd effekt, men Malmö stad vill också påtala vikten av uppföljning och utvärdering efter införandet av föreslagna förändringar.

Malmö stad ser att de föreslagna ändringarna även ger den lokala tillsynsmyndigheten större möjlighet att mer effektivt bekämpa överträdelser av miljöbalken. Malmö stad ställer sig positiv till att det inrättas samordningsfunktioner, där kommunen kan delta i kartläggningsarbetet.

Malmö stad framför särskilda synpunkter enligt följande:

5. 2 Höjda straffsatser för uppsåtliga och grova miljöbrott

Malmö stad ställer sig positiv till förslaget om höjda straffsatser för uppsåtliga och grova miljöbrott, med en förhoppning om att de brottsbekämpande myndigheterna ges större möjlighet att lagföra den grova miljöbrottsligheten, med koppling till organiserad brottslighet. Malmö stad är positiv till att straffansvaret inträffar tidigare och vid en abstrakt fara för människors hälsa och för miljön, då det inte sällan är denna bevisning som varit svår och åtalsanmälningar därmed inte lett till någon påföljd.

7.2 Vandelsprövning

Malmö stad delar utredningens uppfattning att en del brottslighet kan förebyggas genom en lämplighetsprövning, för den som vill bedriva miljöfarliga verksamheter, även om det långt ifrån löser allt. Malmö stad noterar dock att det inte finns någon förklaring till varför denna ändring inte även omfattar vattenverksamhet. Vandelsprövningen innebär nya arbetsuppgifter för Malmö stad som kommer kräva utbildningsinsatser och att det även i denna del behövs vägledning och utarbetande av praxis för att det ska bli enhetliga bedömningar i landet. Även i denna del ser Malmö stad en ökad risk för otillåten påverkan när en verksamhet kan nekas om den inte anses lämplig efter den prövning som gjorts.

Kapitel 12 Förslag om sanktionsväxling

En sanktionsväxling kan innebära större möjlighet för lokala tillsynsmyndigheter att komma till rätta med mindre allvarliga, men så väl viktiga, överträdelser av miljöbalken på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt. Malmö stad ser även att förslagen om en bred sanktionsväxling kommer innebära fler arbetsuppgifter och ställer krav på kommunerna att ta fram nya rutiner, mallar och utbildningsinsatser både vad gäller de nya sanktionsavgifterna och lämplighetsprövningen. Vidare ser Malmö stad en risk för ökad administration i arbetet med delgivning av vissa aktörer. Om en miljöskänkelsavgift ska kunna dömas ut behöver först beslutet delges, vilket ofta är svårt vid kontakter med oseriösa aktörer. Förslaget innebär en ökad kostnad för Malmö stad som inte kommer täckas med tillsynsavgifter, vilket kommunerna bör kompenseras för. Malmö stad anser att det kan finnas behov av att se över delgivningsförfarandet för att sanktionsväxlingen ska få avsedd effekt.

Malmö stad vill även påtala vikten av att kommande översyn av sanktionsavgifterna behöver ha nivåer där det blir kännbart vid överträdelser, annars riskerar effekten av utredningens intention att utebli. I annat fall skulle sanktionsavgifterna inte leva upp till EU-rättens krav om att sanktioner ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Malmö stad ser även att förslaget med sanktionsväxling kan innebära en risk för fler otillåtna påverkningssök, av både förtroendevalda och tjänstemän, då det är tillsynsmyndigheten som ska utreda och fatta beslut om sanktioner i ärenden som idag hanterats av Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Ett starkt skydd av offentliganställda är därmed en förutsättning.

12.2 Miljöstraffrätten behöver renodlas och miljöstraffavgifter användas i fler fall

Malmö stad tillstyrker förslag om att renodla miljöstraffrätten genom att avkriminalisera vissa handlingar, för att i stället införa miljöstraffavgifter för dessa regelöverträdelser. Detta bedöms innebära en mer effektiv hantering av aktuella överträdelser samtidigt som det är positivt att sanktionsavgifter överprövas av samma myndigheter som gör bedömningar om bland annat gränsdragning mellan anmälningspliktiga och tillståndspliktiga verksamheter eller om en verksamhet inte alls omfattas av sådan skyldighet.

12.3 Straff bör förbehållas förfaranden som kan orsaka påtaglig skada på miljöbalkens primära skyddsintressen

Malmö stad tillstyrker förslaget. Detta bedöms medföra en ökad förståelse och acceptans för straffbestämmelserna. Dessutom är det sannolikt att de brottsbekämpande myndigheterna fokuserar på sådana åtgärder som har en högre risk för en skadlig påverkan på miljön eller människors hälsa.

12.5 Utgångspunkter för val av sanktion för överträdelser av förvaltningsrättsliga krav

Malmö stad tillstyrker utredningens förslag, och vill särskilt framhålla att det är lämpligt att överprövning av sanktionsavgifter hanteras av mark- och miljödomstolarna. Då dessa har tillgång till såväl juridisk som naturvetenskaplig kompetens bedöms prövningen bli mer ändamålsenlig än inom ramen för allmän domstols allmänna dömande verksamhet. Vidare innebär det att olika gränsdragningar inom miljörätten sker inom ett samlat system, vilket bör gynna praxisutvecklingen på området.

12.6 Utredningens bedömningar och förslag om straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken

Malmö stad tillstyrker utredningens avvägningar av vilka förfaranden som ska vara kriminaliserade, respektive omfattas av en miljöstraffavgift. Avvägningarna framstår som befogade och bedöms leda till att fler sanktioner följer på överträdelser av miljöbalken, i fråga om att verksamheter och åtgärder vidtagits utan tillstånd eller

utan att föregående anmälan gjorts. Det bör även frigöra resurser för brottsbekämpande myndigheter att beivra brottslighet som har inneburit en konkret fara eller skada på miljön eller människors hälsa.

12.6.14 Nedskräpning och nedskräpningsförseelse

Malmö stad tillstyrker förslag om att nedskräpning även fortsättningsvis ska vara straffbelagt. Utöver att det orsakar skada på miljön leder nedskräpning till betydande kostnader för kommuner som är ansvariga för renhållning på allmän plats.

13.2.4 Regeringen behöver meddela nya föreskrifter om miljöstraffsavgifter

Malmö stad instämmer i utredningens bedömning om att regeringen behöver meddela nya föreskrifter om miljöstraffsavgifter. Även om det koncept som framgår av bilaga 3 inte utgör ett förslag i egentlig mening finns det skäl att ifrågasätta om nivåerna som är satta för främst anmälningspliktiga verksamheter (25 000 kronor) är tillräckligt höga för att medföra en preventiv effekt. En anmälningspliktig verksamhet eller åtgärd kan vara relativt omfattande, och verksamhetsutövare kan lockas att inleda en verksamhet utan erforderlig anmälan om avgiften är för lågt satt.

16.2 Det behövs strängare straff för miljöbrott, artskyddsbrott, miljöfarlig kemikaliehantering och otillåten avfallstransport

Malmö stad bedömer att denna straffskala är mer i linje med annan likartad brottslighet än dagens straffskala och tillstyrker förslagen till straffskärpning.

16.3 Det finns behov av en ny kriminalisering som effektivt träffar brottslighet på avfallsområdet

Malmö stad tillstyrker att brottslighet som leder till olagligt bortskaffande av avfall kriminaliseras, även när det inte leder till en konkret skada på miljön.

Goda exempel

Malmö stad vill även framhålla erfarenheterna av den samordnade tillsyn som bedrivs inom Malmö stad inom ramen för ”Tryggare Malmö” i syfte att öka tryggheten samt motverka illegal ekonomi och välfärdsbrottslighet. Tillsyn har visat sig vara ett effektivt sätt att motverka regelöverträdelse.

Ordförande

[Förnamn Efternamn]

[Fyll i titel]

[Förnamn Efternamn]

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]